

Oponentský posudek na dizertační práci „Měření integrity v klinických podmínkách a v situaci výběru“ autorky Terezy Příhodové

Předložená dizertační práce je zaměřena na téma psychologické integrity v pohledu souvislosti mezi psychologickým poznáním a jeho vztahu k morální filozofii. Zejména je v tomto ohledu zajímavé jak tato „integrita“ zohledňuje vztah mezi sociálně nadřazenou morální normou charakterizovanou například psychoanalytickým pojmem „superego“ a vůči němu pojem „id“, který charakterizuje zdroje osobních potřeb, tužeb a přání. Tyto dva stavy myslí se mohou ocitat k protikladu a mít za následek intrapsychický konflikt. Naproti tomuto vnitřnímu konfliktu pak představuje psychologická integrita možnost svobodného zvnitřnění morálky, jakožto projev empatie a pochopení druhých lidí jako jen jiné formy „sebe sama“.

Na základě vývojové psychologie pak teoretická část práce rozvádí širší souvislosti mezi psychologickou integritou, svědomitostí, ctností, poctivostí a emoční stabilitou. Autorka také zmiňuje, že v rámci české psychologické a psychiatrické praxe není integrita v rámci běžných vyšetření sledována a to především proto, že neexistují v českém prostředí testy, které by umožňovaly integritu zjišťovat jako ověřitelnou a měřitelnou osobnostní charakteristiku.

Jedním z hlavních cílů empirické části dizertační práce je proto představit autorkou a jejími spolupracovníky nově vytvořený psychometrický test „integrity“ aplikovatelný pro klinickou i neklinickou populaci. Hlavním obsahem této dizertační práce je proto prezentace dosavadních poznatků, které umožnily vytvoření takového nového testu a dále pak použití tohoto nově vytvořeného testu v psychometrických studiích pro ověření jeho validity a reliability.

Jak autorka uvádí výsledky těchto psychometrických studií umožnily další statistické analýzy, které vedly k významnému zkrácení testu na finálních 16 položek, aniž by tím byly negativně ovlivněny psychometrické vlastnosti testu. Faktorová analýza ukazuje, že tento test má dva specifické a jeden obecný faktor. První specifický faktor (F1) lze charakterizovat jako pracovní integritu, druhý specifický faktor (F2) pak umožňuje zjišťovat morální integritu a obecný faktor (F) představuje jejich kombinaci.

Na základě dosavadních studií a dalšího předpokládaného výzkumu autorka předpokládá, že tento nový test bude, po dalším rozsáhlém ověřovacím testování v rámci výzkumů, použitelný v rámci psychologické, psychiatrické, případně forenzní praxe.

Závěrem jedna otázka. Vzhledem k tomu, že tato práce zajímavým způsobem propojuje psychologii a filozofii s pozoruhodným přesahem k tématům morálního usuzování v rámci psychopatologie, považuje autorka v tomto ohledu za relevantní tradiční křesťanské uvažování zejména v rámci Katolické církve, že duševní nemoc ve své podstatě představuje morální

konflikt, kdy vyšší spirituální (či sakrální) cíle lidského života nejsou slučitelné s (profánními) pohnutkami a tužbami jedince (tzv. posedlost ďáblem či na straně druhé opačně znějící výrok: „Milujícím Boha vše napomáhá k dobrému“)? A je tato představa slučitelná s cíli psychoterapie?

Podle mého názoru tato dizertační práce představuje velmi zajímavý příspěvek k empiricky testovatelnému poznání vztahu mezi psychologií, psychiatrií a etikou a splňuje veškerá potřebná kritéria pro udělení Ph.D. a proto ji doporučuji k obhajobě.



Petr Bob